

Stockholm den 4 oktober 2016

R-2016/1126

Till Justitiedepartementet

Ju2016/04240/PO

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 15 juni 2016 beretts tillfälle att avge yttrande över betänkandet Polis i framtiden – polisutbildningen som högskoleutbildning (SOU 2016:39).

Sammanfattning

Advokatsamfundet delar utredningens uppfattning att framtiden kommer ställa än högre krav på polismannens kompetens än vad som krävs i dag. Polisutbildningen som högskoleutbildning är en del i att möta denna framtid. Advokatsamfundet delar även uppfattningen att en forskningsanknuten polisutbildning ger goda möjligheter till ökad polisforskning. Vidareutbildning av befintliga lärare på lärarhögskolan är en utmaning för att kvalitetssäkra framtidens polisutbildning.

Advokatsamfundet avstyrker förslaget om slopandet av personlighets- och begåvningsstest, eftersom dessa instrument anses kunna användas som kvalitetssäkrande av studentunderlaget.

Advokatsamfundet delar utredningens uppfattning att dagens aspiranttjänst i stället bör utgöras av verksamhetsförlagd utbildning.

Advokatsamfundet avstyrker förslaget att låta högskolans befintliga (högre) krav för avskiljande gälla även för polisutbildningen.

Advokatsamfundet anser slutligen att det vid antagningen till polisutbildningen bör genomföras ett överintag för att främja kvaliteten på framtidens polis.

Synpunkter på de olika förslagen i betänkandet

Varför ska grundutbildningen till polisman vara en högskoleutbildning?

Advokatsamfundet delar uppfattningen att framtidens polismän, i högre utsträckning än tidigare, måste ha förmågan att kunna analysera information, göra egna bedömningar, identifiera problem och föreslå lösningar. Polisen besitter samhällets våldsmonopol och det är därför av yttersta vikt att den som antas till polisutbildningen också ges de verktyg som en alltmer komplex omvärld kräver av framtidens poliskår. Advokatsamfundet delar även uppfattningen att en utbildning byggd på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, på ett ändamålsenligt sätt kan ges inom ramen för en högskoleutbildning i stället för uppdragsutbildning.

Advokatsamfundet delar även uppfattningen att det är positivt att högskoleutbildning skulle komma att innebära att polisutbildningen kvalitetsmässigt granskades av Universitetskanslersämbetet.

Polisutbildningens vetenskapliga grund

Advokatsamfundet delar utredningens uppfattning att forskningsanknytning i grundutbildningen ger förutsättningar till ökad polisforskning. Advokatsamfundet instämmer även i uppfattningen att det för blivande poliser är centralt att besitta förmågan att ”reflektera, formulera och lösa problem utifrån vetenskapliga kriterier”. Det bör härvid uppmärksammas att endast cirka 15 procent av dagens lärare vid polishögskolan innehar en högskoleexamen (se avsnitt 7.5). Som konsekvens av att polisutbildningen blir en högskoleutbildning måste dessa lärare, för att kunna fortsätta undervisa, erhålla en högskoleutbildning. Advokatsamfundet anser att dessa lärare ska ges möjlighet att komplettera sin utbildning och att detta bör ses som ett välkommet kompetenslyft hos polislärarkåren.

En utbildning som leder till polisexamen

Advokatsamfundet har ingenting att erinra mot att polisutbildningen förlängs med en termin och vill särskilt uppmärksamma betydelsen av att blivande poliser får erforderlig utbildning gällande Europakonventionen och hur denna interagerar med polisiärt arbete. Den formulering som föreslås i avsnitt 8.4.1 (*polisexamen*) gällande ”de mänskliga rättigheterna”, bör därför konkretiseras och utvecklas för att säkra adekvat utbildning. Kunskaper kring mänskliga rättigheter och rättssäkerhet är absolut avgörande för en välutbildad och väl fungerande poliskår.

Tillträde till utbildningen

Advokatsamfundet delar uppfattningen att det bör ställas krav på blivande polisman att denna ska vara laglydig, inneha grundläggande behörighet till högre studier samt vara

svensk medborgare. Advokatsamfundet har emellertid ingenting att erinra mot att frågan om medborgarskapskravets överensstämmande med EU-rätten utreds närmare.

Advokatsamfundet avstyrker emellertid, så som även gjorts i tidigare remissyttrande,¹ förslaget om att slopa begåvnings- och personlighetstester. Som tidigare konstaterats, innebär polisyrket ett stort ansvar och de krav som kan ställas på blivande studenter, bör därför vara högre än vid andra utbildningar. Även om betyg ger en god rekryteringsbas, tjänar begåvnings- och personlighetstest som ett viktigt komplement till detta. I de avseenden dessa instrument tidigare inte fungerat tillfredsställande, finns skäl att se över hur de utformas. Det ligger i individens såväl som i samhällets intresse att den som inte lämpar sig som polisman på ett tidigt stadium sorteras ut från antagningsunderlaget.

Verksamhetsförlagd utbildning

Advokatsamfundet delar utredningens uppfattning att dagens aspiranttjänst i stället bör utgöras av verksamhetsförlagd utbildning. Det finns ingenting att erinra mot den föreslagna förlängningen av de praktiska inslagen. Genom att låta de praktiska inslagen genomföras inom ramen för utbildningen i stället för tjänstgöring, möjliggörs att studenterna även under den praktiska delen av utbildningen ges en viss distans till poliskåren och därigenom möjlighet att upprätthålla det kritiska förhållningssätt och reflekterande, som högre studier kräver. Advokatsamfundet ser även positivt på den uppdelning av den praktiska delen som föreslås. Genom denna kan både studenten och lärare på ett tidigare stadium bedöma huruvida polisyrket är ett lämpligt yrkesval för den sökande. Detta skulle kunna motverka den i tidigare remissyttrande nämnda anmärkningsvärt höga genomströmningen på polisutbildningen.

Disciplinära åtgärder och avskiljande

Advokatsamfundet avstyrker förslaget om att samma bestämmelser som gäller vid universitet och högskola angående disciplinära åtgärder och avskiljande, ska gälla polisutbildningen.

Polisyrkets särpräglade karaktär gör att medborgarna måste kunna ställa högre krav på blivande polismän än andra studenter. Enligt nu gällande polisförordning ska den polisstudent som gör sig skyldig till brottslighet som inte anses ringa, skiljas från utbildningen. Detta krav bör enligt Advokatsamfundets uppfattning gälla även i framtiden. Så som förslaget nu är utformat kommer den polisstudent som begått brott under utbildningen, inte kunna genomföra sin verksamhetsförlagda del av utbildningen och därför inte examineras. Det tycks då mer ändamålsenligt att redan från början klargöra detta genom ett avskiljande.

---

¹ Se Advokatsamfundets remissyttrande (R-2008/0548) den 9 september 2008 över delbetänkandet Framtidens polis (SOU 2007:39) och betänkandet Framtidens polisutbildning (SOU 2008:39).

Styrning och dimensionering av utbildningen

Advokatsamfundet avstyrker, på grunder som även angetts i tidigare remissyttrande (se ovan), förslaget att antalet utbildningsplatser ska dimensioneras efter antalet poliser som beräknas behövas. Som även framgår av Advokatsamfundets tidigare avgivna remissvar, anser Advokatsamfundet att ett överintag är ett bra sätt att sporra konkurrens. Det är även ett sätt att kompensera för den höga genomströmningen på polisutbildningen.

Övrigt

I övrigt har Advokatsamfundet ingen erinran mot förslagen i betänkandet.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Anne Ramberg